

19 Απριλίου 2017

«Οι 36 Ελληνικοί Χοροί» του Νίκου Σκαλκώτα (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Με ένα διήμερο συμπόσιο, στην Αίθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος, την Παρασκευή 28 και το Σάββατο 29 Απριλίου και με μια μεγάλη συναυλία το Σάββατο στον ίδιο χώρο με όλα τα έργα για ορχήστρα εγχόρδων του Νίκου Σκαλκώτα, ολοκληρώνεται το ετήσιο Αφιέρωμα του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, στον σπουδαίο πρωτοπόρο της σύγχρονης μουσικής.

Νίκος Χριστοδούλου, Academy of St Martin in the Fields

Οι Μουσικοί της Καμεράτα-Ορχήστρας των Φίλων της Μουσικής, υπό τον μαέστρο και συνθέτη Νίκο Χριστοδούλου, ο οποίος έχει αναλάβει επίσης την επιστημονική επιμέλεια του Συμποσίου, θα ερμηνεύσουν- το Σάββατο 29 Απριλίου, στις 20.30μ.μ.- μεταξύ άλλων και τους περίφημους πέντε «Ελληνικούς χορούς» για έγχορδα, το δημοφιλέστερο ίσως ελληνικό κλασικό έργο διεθνώς.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, το κοινό θα έχει τη σπάνια ευκαιρία να ακούσει σε πρώτη εκτέλεση τις μεταγραφές για έγχορδα δύο «Ελληνικών Χορών», τον Σιφνέικο και τον Καλαματιανό, που ανακαλύφθηκαν σχετικά πρόσφατα.

Νίκος Σκαλκώτας

Το πρόγραμμα της συναυλίας περιλαμβάνει τα «Δέκα σκίτσα» και τη «Μικρή Σουίτα», που ανήκουν στην ατονική δημιουργία του Σκαλκώτα, καθώς και τους περίφημους «Ελληνικούς Χορούς» (Ηπειρώτικος, Κρητικός, Τσάμικος [αρ. Α/1], Θεσσαλικός, Μαριορή μου-Μαριορή μου, Αρκαδικός, Σιφνέικος, Καλαματιανός, Παιδιά και ποιος το πέταξε, Κλέφτικος, Νησιώτικος, Τσάμικος [αρ. Β/9], Μαζωχτός). Ο κορυφαίος συνθέτης του 20ού αιώνα, μετέγραψε για κουαρτέτο εγχόρδων, δεκατρείς από τους τριάντα έξι «Ελληνικούς Χορούς» για ορχήστρα, μεταγραφές που παίζονται συνήθως από ορχήστρα εγχόρδων. Το έργο αυτό του Σκαλκώτα ενσωματώνει στοιχεία της ελληνικής δημοτικής μουσικής, με έναν τελείως προσωπικό και πρωτοποριακό τρόπο.

«Οι «36 Ελληνικοί Χοροί» του Σκαλκώτα, όπως σημειώνει το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, είναι αναμφίβολα, ως τίτλος, το πιο γνωστό και εμβληματικό έργο της ελληνικής μουσικής. Ωστόσο, οι περισσότεροι από τους «36 Χορούς» είναι ουσιαστικά άγνωστοι στο κοινό, ενώ από την άλλη πλευρά πολύ λίγοι «Χοροί»

είναι πασίγνωστοι, όχι μόνο από τις συχνές εκτελέσεις τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό, αλλά και από τη χρήση τους στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση... Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει πλήρης και έγκυρη έκδοση του έργου. Το έργο αποτελεί δημιουργικό και ιστορικό αίνιγμα, με το ασυνήθιστο μέγεθος, με την αρχική του γραφή για ορχήστρα και την πολύ μεταγενέστερη αναθεώρησή του σε 20 «Χορούς», με τις ποικίλες μεταγραφές από τον συνθέτη για διάφορα σύνολα και όργανα και με το πλήθος των σωζόμενων χειρογράφων του. Οι «36 Ελληνικοί Χοροί», ως προς τη μορφή και ως προς τη χρήση του δημοτικού υλικού, είναι έργο ριζικά πρωτότυπο. Είναι μια αυτόνομη, οραματική, εξερευνητική και μεγάλη δημιουργία, η οποία, σε αντίθεση με ομοειδή έργα άλλων συνθετών, δεν είναι ποτέ συμφωνική «ανάπλαση» δημοτικών πρωτοτύπων. Είτε με την ατονική-δωδεκαφθογγική, είτε με την τονική δημιουργία του, όπως οι «Ελληνικοί Χοροί», ο πολυσχιδής Σκαλκώτας αποτελεί σημαντική μορφή στον ευρωπαϊκό μοντερνισμό του 20ού αιώνα».

Νίκος Σκαλκώτας

Της Συναυλίας θα προηγηθεί Διήμερο Συμπόσιο με θέμα: «Οι Ελληνικοί Χοροί του Ν. Σκαλκώτα. Το πιο γνωστό ή άγνωστο έργο της ελληνικής μουσικής; »

Το Συνέδριο, το οποίο έχει ελεύθερη είσοδο θα γίνει στην Αίθουσα Δ. Μητρόπουλος, την Παρασκευή 28 Απριλίου και το Σάββατο 29 Απριλίου. Συμμετέχουν δεκαέξι γνωστοί μουσικολόγοι, ερευνητές, συνθέτες και ερμηνευτές. Στόχος του Συμποσίου είναι να φωτίσει πλευρές του μεγάλου αυτού έργου του Σκαλκώτα, κρίσιμου για την ελληνική μουσική ως προς τη σύνθεση, τις διάφορες γραφές και πηγές, την ιστορική και αισθητική προσέγγιση, τη σχέση με τη δημοτική παράδοση, την εκτέλεση και την υποδοχή του. Επιστημονικός υπεύθυνος του Συνεδρίου είναι ο Νίκος Χριστοδούλου.

Το πρόγραμμα του Συνεδρίου έχει ως εξής:

Παρασκευή 28 Απριλίου

16.00μ.μ. – 17.30μ.μ. Α΄ Συνεδρία

Βύρων Φιδετζής: Οι 36 Ελληνικοί Χοροί του Νίκου Σκαλκώτα από μια προσωπική σκοπιά. Μικρό ιστορικό μιας πρώτης ηχογράφησης και μιας πρώτης εκτέλεσης.

Νίκος Χριστοδούλου: Οι 36 Ελληνικοί Χοροί του Σκαλκώτα: το πιο γνωστό ή πιο άγνωστο έργο της ελληνικής μουσικής; Πρωτοτυπία, μοναδικότητα, ερωτήματα

18.00μ.μ. – 19.30μ.μ. Β΄ Συνεδρία

Ολυμπία Φράγκου-Ψυχοπαίδη: Ο Νίκος Σκαλκώτας, ένας εθνικός συνθέτης της πρωτοπορίας του 20ού αιώνα. Συγκριτικές διαστάσεις των Εθνικών Σχολών του 20ού αιώνα και οι Ελληνικοί Χοροί του.

Πάνος Βλαγκόπουλος: Η διπλή κριτική ακμή των 36 Ελληνικών Χορών: με αφορμή μια υποσημείωση από τη Φιλοσοφία της Νέας Μουσικής

Μάρκος Τσέτσος: Μια κριτική ματιά στην έννοια του μουσικού αριστουργήματος με αφορμή τους 36 Ελληνικούς Χορούς του Σκαλκώτα

Σάββατο 29 Απριλίου

10.00π.μ. – 11.30π.μ. Γ΄ Συνεδρία

Βάσω Κουτσομπίνα – Γιάννης Τσελίκας: Οι Ελληνικοί Χοροί του Νίκου Σκαλκώτα μέσα από τον τύπο – αποδοχή και κριτική

Χάρης Ξανθουδάκης: Τα χειρόγραφα τού Ωδείου Αθηνών και οι αθηναϊκές
πρεμιέρες των Χορών του Σκαλκώτα

Νίκος Μαλιάρας: Συμπάθειες, αντιπάθειες και εμπάθειες. Ο Γ.Γ. Παπαϊωάννου και
οι 36 Ελληνικοί Χοροί

12.00π.μ. – 13.30μ.μ. Δ΄ Συνεδρία

Γιάννης Σαμπροβαλάκης: Γενική επισκόπηση των χειρογράφων των 36 Ελληνικών
Χορών του Σκαλκώτα: γραφή για ορχήστρα και αναθεωρήσεις, μεταγραφές για
ορχήστρα πνευστών, κουαρτέτο εγχόρδων, βιολί και πιάνο, σόλο πιάνο

Θανάσης Ζέρβας: Αναλυτικές προσεγγίσεις σε Ελληνικούς Χορούς του Σκαλκώτα

Γιώργος Ζερβός: Ο Λύγκος ο λεβέντης και οι μεταμορφώσεις του: μια συγκριτική
παρουσίαση της χρήσης του ομώνυμου δημοτικού τραγουδιού από τον Νίκο
Σκαλκώτα στον Πελοποννησιακό Χορό (Σειρά 2 αρ. 12, 1936) και στο δεύτερο
μέρος της Μικρής Σουίτας αρ. 1 για βιολί και πιάνο (1946)

16.30μ.μ. – 17.30μ.μ. Ε΄ Συνεδρία

Γιώργος Κοκκώνης: Νίκος Σκαλκώτας και δημοτικό τραγούδι: επισκοπώντας τις
πηγές

Κωστής Δεμερτζής: Μεταγραφές και αναλύσεις δημοτικών τραγουδιών από τον
Νίκο Σκαλκώτα

18.00μ.μ. – 19.30μ.μ. ΣΤ΄ Συνεδρία

Κωστής Χασιώτης: Η «επεξεργασία» των εννέα Ελληνικών Χορών για ορχήστρα
πνευστών από τον Νίκο Σκαλκώτα: ζητήματα κριτικής έκδοσης και ερμηνείας

Νίκος Λαάρης: Νίκος Σκαλκώτας: Οι Ελληνικοί Χοροί στο πιάνο

Λορέντα Ράμου: Από τις πηγές στην πιανιστική ερμηνεία: η περίπτωση του
Ηπειρώτικου Χορού του Νίκου Σκαλκώτα

Κατερίνα Χουζούρη